

Funkcjonowanie rodzin zastępczych na terenie miasta i powiatu xyz

Liczba stron: 185

Rodzaj pracy: magisterska

Rok oddania: 2005

Zawartość pracy:

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....4

ROZDZIAŁ I. Rodzina zastępcza w literaturze psychologiczno - pedagogicznej....9

1. Główne definicje i pojęcia.....9
2. Zastępcza opieka rodzinna i jej formy.....16

ROZDZIAŁ II. Rodzina jako podstawowe środowisko opiekuńczo - wychowawcze.....24

1. Sieroctwo społeczne - jego przyczyny, skutki oraz sposoby łagodzenia i kompensacji.....24
2. Istota, rodzaje i funkcje rodzin zastępczych.....29

ROZDZIAŁ III. Funkcjonowanie rodzin zastępczych w Polsce.....36

1. Geneza powstania rodzin zastępczych.....36
2. Aktualna sytuacja społeczno - prawna rodziny zastępczej w Polsce.....41
3. Funkcjonowanie profesjonalnych rodzin zastępczych.....48

ROZDZIAŁ IV. Sytuacja rodzin zastępczych na terenie powiatu xyz.57

1. Charakterystyka społeczno - ekonomiczna środowiska.....57
2. Sytuacja rodzin zastępczych na terenie powiatu 74
3. Instytucje pomocy i interwencji.....84

ROZDZIAŁ V. Metodologia badań.....	100
1. Cel i przedmiot badań.....	100
2. Problemy i hipotezy badawcze.....	102
3. Metody, techniki i narzędzia badawcze.....	104
 ROZDZIAŁ VI. Rodzina zastępcza w oczach wychowanków.....	 112
1. Analiza wyników badań.....	112
2. Wnioski końcowe.....	150
 ZAKOŃCZENIE.....	 156
 BIBLIOGRAFIA.....	 161
 SPIS TABEL.....	 165
SPIS WYKRESÓW.....	168
SPIS MAP.....	171
ANEKSY.....	172

WSTĘP

Rodzina stanowi dla jednostki ludzkiej grupę podstawową, to znaczy taką, w której członkowie pozostają ze sobą w bliskim kontakcie i wzajemnie ze sobą współpracują.

Przez wielu autorów rodzina jest definiowana jako zespół ludzi żyjących pod jednym dachem, składających się z rodziców i dzieci, powiązanych ze sobą więzami krwi.

Rodzina jest grupą społeczną, która jest ważna dla człowieka w ciągu całego jego życia. Jest ona niezbędna do prawidłowego rozwoju dziecka. Stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa, umożliwia rozwój społeczny i emocjonalny, stymuluje rozwój poznawczy.

Nie ulega wątpliwości, że to rodzina naturalna jest niezastąpionym środowiskiem życia, rozwoju i wychowania dziecka. Już w chwili narodzin dziecko nawiązuje emocjonalny kontakt z matką a następnie z pozostałymi członkami rodziny. Największa wartość wychowawcza rodziny macierzystej decydująca o jej trwałości, wynika właśnie z więzi uczuciowej, która łączy członków swoistej wspólnoty.

Pozbawienie dziecka tego środowiska powoduje w jego rozwoju i wychowaniu nieuniknione zaburzenia. Dziecko osierocone odczuwa i przeżywa swą sytuację bardzo boleśnie, jako odrzucone emocjonalnie i osamotnione wśród dorosłych. Świadomość tego, że jest się przez rodziców kochanym i akceptowanym stanowi podstawę bezpieczeństwa dziecka i przyczynia się m. in. do pokonywania trudności szkolnych i życiowych oraz właściwego przystosowania w środowisku rówieśników. Brak tej świadomości może odsunąć dziecko na margines życia społecznego i koleżeńkiego, odebrać zaufanie do ludzi i wiarę we własne siły. Niezaspokojenie potrzeb emocjonalnych bardzo utrudnia dziecku wejście w prawidłowe kontakty z innymi ludźmi. Stąd często występują zaburzenia osobowości, które trudno zlikwidować. W niektórych przypadkach zaburzenia te mogą być wręcz nieodwracalne.

Z tego powodu poszukuje się możliwości tworzenia grup społecznych zbliżonych do modelu rodziny. Kiedy więc dziecko z różnych przyczyn traci swoją rodzinę, należy uczynić wszystko aby mu zapewnić inną, choćby przybraną. Stanowi to obowiązek społeczeństwa wobec dziecka jako istoty ludzkiej, która z racji swej niedojrzałości fizycznej i psychicznej ma prawo do specjalnej opieki.

Dążenie do szeroko pojętej kompensacji braku rodziny i wyrównywania braków rozwojowych dziecka jako skutków pozbawienia rodziny jest podstawowym założeniem w wychowaniu sieroty naturalnego i społecznego. Nasza polityka opiekuńcza zmierza do rozwoju i doskonalenia tych form opieki całkowitej, które są zbliżone do środowiska wychowawczego rodziny naturalnej. Jedną z form takiej opieki jest rodzina zastępcza.

W potocznym znaczeniu rodzinę zastępczą utożsamia się z rodziną adopcyjną. Są to jednak dwie różne formy opieki nad dzieckiem osieroconym. Rodzina zastępcza otrzymuje pomoc materialną od państwa w celu zapewnienia warunków bytowych dziecku oraz jest objęta opieką i kontrolą powołanej do tego celu instytucji oświatowo - wychowawczej.

Rodzina zastępcza nie jest imitacją rodziny naturalnej, ani nawet adopcyjnej. Jest odrębnym typem rodziny. Wynika to z faktu, że dziecko nie urodziło się w danej rodzinie, ani nie zostało uznane za własne, jest ono niejako „wzięte na wychowanie” na pewien okres bądź bezterminowo, aż do uzyskania pełnoletności, czy też usamodzielnienia się. Dzieci, które są podopiecznymi rodziców zastępczych są jedynie dziećmi wychowywanymi, w związku z czym każda z takich

rodzin, która zdecydowała się sprawować opiekę nad określonym dzieckiem aż do pełnoletności, może się z tego zobowiązania wycofać. Zakres zadań opiekuńczo - wychowawczych rodziny zastępczej nie wyróżnia jej spośród rodzin naturalnych, choć częściej muszą kompensować braki rozwojowe wychowanków.

Bezpośrednio z rodzinami zastępczymi wiąże się pojęcie sieroctwa społecznego. Jest to problem, który wykazuje tendencje wzrostowe także w skali światowej. Rokrocznie wzrasta liczba spraw o pozbawienie, zawieszenie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej. Fakt ten jest z jednej strony przejawem patologii społecznej, z drugiej zaś stwarza silną potrzebę rozwoju różnych form opieki zastępczej, a także przeprowadzania badań związanych z sytuacją opiekuńczo - wychowawczą dziecka przeniesionego do innego środowiska.

Wybrałam temat funkcjonowania rodzin zastępczych, ponieważ sądzę, że każde dziecko pozbawione własnej, naturalnej rodziny powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym.

Uważam również, że zakładowe formy opieki zastępczej nie są w stanie zapewnić takich warunków i możliwości rozwoju jaką dają rodziny zastępcze. Tylko rodzina stwarza naturalne warunki dla rozwoju dziecka. Jednak obecności rodziców nie jest w stanie zastąpić żadna, nawet najlepsza placówka, ani tym bardziej opiekun czy wychowawca, który musi być do pełnej dyspozycji kilku lub kilkunastu podopiecznych. Niemożliwe jest poświęcenie przez niego czasu i uwagi tylko jednemu dziecku. Każde bowiem jest istotą indywidualną, ma odmienne problemy i potrzeby, a przede wszystkim charakter i psychikę. To rodzina jest naturalnym środowiskiem gwarantującym prawidłowy rozwój dziecka. Efektem prawidłowych relacji panujących w rodzinie jest dobre przystosowanie do życia. Dziecko mające zdrowe poczucie własnej wartości i indywidualności akceptuje i lubi siebie. W rodzinie uczy się jak komunikować swoje myśli i uczucia, rozwija wrażliwość na uczucia i potrzeby innych, zyskuje pewność siebie i ufność w kontaktach z ludźmi i dzięki temu potrafi budować związki z innymi ludźmi. To rodzice w różnym stopniu kształtują w dzieciach te potrzeby, przekazują przyzwyczajenia i nawyki.

Dziecko jest istotą niewinną, a przede wszystkim bezbronną. Ze względu na swój wiek nie rozumie sytuacji w której się znalazło. Czuje się porzucone, niepotrzebne, obce. Nie potrafi samo sobie pomóc. Jest zagubione, samotne i skazane na pomoc i opiekę innych. Z tego powodu należy zapewnić takiemu dziecku normalne doświadczenia - życia rodzinnego, więzi społecznych, osiągnięć

szkolnych i relacji z rówieśnikami. Nie powinny one w żaden sposób odczuć braku biologicznych rodziców, wychowywać się w normalny sposób i mieć takie same szanse i możliwości jak inne dzieci.

Również powodem, dla którego zdecydowałam się zagłębić w temat rodzin zastępczych jest fakt, że moja mama jest rodziną zastępczą dla 8 - letniego w tej chwili chłopca. Z doświadczenia wiem ile znaczy dla takich dzieci ciepło rodzinne, zrozumienie, a przede wszystkim ofiarowana miłość i zaufanie. Zarówno ja, jak i moja mama jestem wrażliwa na ludzką krzywdę, a w szczególności na los dzieci. I to właśnie te powody są bezpośrednią przyczyną zajęcia się tym tematem.

Praca składa się z VI rozdziałów.

Rozdział I opisuje rodzinę zastępczą w literaturze psychologiczno - pedagogicznej, analizuje podstawowe pojęcia oraz omawia zastępczą opiekę rodzinną i jej formy.

W rozdziale II przedstawiona została rodzina jako podstawowe środowisko opiekuńczo - wychowawcze. Zostaje w nim poruszony problem sieroctwa społecznego, jego skutki, sposoby łagodzenia i kompensacji oraz przedstawia istotę, rodzaje i funkcje rodzin zastępczych.

Funkcjonowanie rodzin zastępczych w Polsce zawarte jest w rozdziale III. Znajduje się w nim ponadto geneza powstania rodzin zastępczych, aktualna sytuacja społeczno - prawna rodziny zastępczej w Polsce oraz przedstawia problem funkcjonowania profesjonalnych zastępczych rodzin.

IV rozdział dotyczy sytuacji rodzin zastępczych na terenie powiatu ostródzkiego. Charakteryzuje środowisko społeczno - ekonomiczne i przybliża instytucje pomocy i interwencji.

Rozdział V w całości poświęcony jest metodologii badań. Przedstawiono w nim cele i przedmiot badań, problemy i hipotezy badawcze oraz metody, narzędzia i techniki badawcze.

Szósty, ostatni rozdział pokazuje, jak postrzegają rodzinę zastępczą sami jej wychowankowie. Poddane również zostały analizie wyniki badań oraz przedstawiono wyniki końcowe.

Sądzę, że rodzina zastępcza jest przyszłościową formą opieki nad dzieckiem. Można przypuszczać, że wkrótce rodziny wyspecjalizują się w opiece nad dziećmi

mającymi szczególne potrzeby, np. najmłodszymi, niepełnosprawnymi umysłowo lub fizycznie, a także dziećmi, które weszły w konflikt z prawem. Jednak żeby takie rodziny mogły istnieć konieczne jest udzielanie im pomocy materialnej. Mogą to być również specjalistyczne kursy i szkolenia w tym zakresie. Rodziny zastępcze powinny mieć również zapewnioną ciągłą pomoc psychologiczno - pedagogiczną oraz mieć ułatwiony kontakt z poradnią o takim charakterze.

Chciałabym, aby moja praca przybliżyła sytuację dzieci pozbawionych naturalnego środowiska rodzinnego i ukazała ich trudną sytuację. Chcę również podkreślić w jakim stopniu osamotnione, zagubione i potrzebujące pomocy są sieroty społeczne, jak bardzo potrzebują rodziny.

Mam również nadzieję, że praca ta posłuży jako pewnego rodzaju pomoc w podjęciu decyzji wszystkim tym, którzy chcieliby pomóc osieroconym dzieciom i stworzyć dla nich rodzinę zastępczą. Stworzyć dom pełen ciepła i miłości dla tych dzieci, które tak bardzo tego potrzebują.

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie nowej pracy, to zapraszamy na stronę [pisanie prac](#) - sprawdzony serwis!